

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 12.1.2022
COM(2022) 6 final

2022/0001 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

**o delnem prenehanju uporabe Sporazuma med Evropsko unijo in Republiko Vanuatu o
odpravi vizumske obveznosti za kratkoročno bivanje**

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

V poročilu Komisije o shemah državljanstva in prebivanja za vlagatelje v Evropski uniji iz januarja 2019¹ so bili poudarjeni pomisleki glede takih shem, zlasti glede varnosti, infiltracije organiziranega kriminala, pranja denarja, financiranja terorizma, davčnih utaj in korupcije. Vsebovalo je tudi opozorila, da bi se sheme državljanstva za vlagatelje lahko uporabljale za izogibanje rednemu schengenskemu vizumskemu postopku in v ta postopek vključeni poglobljeni oceni tveganja², če bi jih izvajale države, iz katerih se v Unijo lahko vstopa brez vizuma.

Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Vanuatu o odpravi vizumske obveznosti za kratkoročno bivanje se uporablja od leta 2015³. Vanuatu je pred letom 2015 izvajal samo eno shemo državljanstva za vlagatelje, v okviru katere je bilo izdanih omejeno število potnih listov⁴. Vendar je Vanuatu od leta 2015 vzpostavil dodatne sheme državljanstva za vlagatelje, število uspešnih prosilcev pa se je znatno povečalo. Po navedbah organov Vanuatuja trenutno delujeta dve shemi: program prispevanja k Vanuatuju in program za podporo razvoju. Vanuatu je do marca 2021 izdal več kot 10 500 potnih listov v okviru svojih shem državljanstva za vlagatelje⁵. Aprila 2021 je parlament Vanuatuja odobril novo shemo državljanstva, ki še ne deluje⁶.

Komisija je leta 2017 začela preiskovati sheme Vanuatuja, saj so te vzbudile resne pomisleke, zlasti zaradi svojih pomanjkljivosti na področju varnosti. Komisija je organe Vanuatuja opozorila tudi, da Sporazum predvideva možnost začasnega prenehanja uporabe. Leta 2017 je Komisija organe Vanuatuja zaprosila tudi za informacije o upravljanju shem, zlasti v zvezi z varnostnim preverjanjem prosilcev. Leta 2018 je Komisija od vlade Vanuatuja prejela zagotovila v zvezi s postopki varnostnega preverjanja, v katerih je ta navedla, da so ti postopki vključevali preverjanje v Interpolovih podatkovnih zbirkah.

EU je 15. aprila 2019 na petem okrepljenem političnem dialogu EU in Vanuatuja ponovno izrazila zaskrbljenost v zvezi z državljanji Vanuatuja, ki so državljanstvo pridobili na podlagi shem za vlagatelje, in opozorila, da bi to lahko vplivalo na sporazum o odpravi vizumske obveznosti. Pojasnila je, da so postopki naturalizacije sicer suverena odločitev Vanuatuja, vendar so zelo stroga varnostna preverjanja preteklosti bistvena za preprečevanje vseh zlorab.

Komisija je julija 2019 ugotovila, da je bilo v okviru Vanuatujevih shem državljanstva za vlagatelje nekaterim prosilcem podeljeno državljanstvo, čeprav so bili navedeni v Interpolovih podatkovnih zbirkah, in da so nekateri prosilci predložili ponarejene dokumente (zlasti ponarejene neoporečne kazenske evidence), ki jih organi Vanuatuja niso odkrili.

Komisija je organom Vanuatuja poslala dopisa, v katerih je zahtevala dodatne informacije o shemah, varnostnem preverjanju in podelitvi državljanstva prosilcem, navedenim na

¹ COM(2019) 12 final.

² Str. 22.

³ Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Vanuatu o odpravi vizumske obveznosti za kratkoročno bivanje (UL L 173, 3.7.2015, str. 48).

⁴ Glede na informacije, ki so jih predložili organi Vanuatuja, je bilo med letoma 2014 in 2015 v okviru programa za priseljevanje na podlagi kapitalskih naložb (CIIP) izdanih 93 potnih listov.

⁵ Informacije, ki jih je 14. junija 2021 predložil urad Vanuatuja za potne liste.

⁶ Informacije, ki jih je 17. junija 2021 predložila delegacija EU.

Interpolovih nadzornih seznamih, pri čemer je ponovno opozorila na možnost začasnega prenehanja uporabe izvzetja iz vizumske obveznosti⁷.

Na šestem okrepljenem političnem dialogu EU in Vanuatuja 21. aprila 2021 je EU ponovno opozorila na morebitni učinek shem državljanstva za vlagatelje, ki jih izvaja Vanuatu, na sporazum o odpravi vizumske obveznosti in močno priporočila, naj Vanuatu nemudoma obravnava morebitna, s takimi shemami povezana tveganja infiltracije organiziranega kriminala, pranja denarja, davčnih utaj in korupcije. Vanuatu je na tem političnem dialogu izrazil zavezanost izvajanju reform, kot je na primer tesno sodelovanje z različnimi deležniki, zlasti pa s svojo finančnoobveščevalno enoto, ali sprememba zakona o potnih listih, za odpravo teh pomislekov. Vendar pa je vlada Vanuatuja aprila 2021 sprejela nadaljnje ukrepe za vzpostavitev novega programa državljanstva.

Komisija je na podlagi informacij, ki jih je prejela od Vanuatuja, ugotovila, da njegove sheme za vlagatelje predstavljajo resne slabosti in pomanjkljivosti na področju varnosti, ki lahko povzročijo tveganje za notranjo varnost EU in njenih držav članic. Zlasti je povprečni čas, ki je potreben za obravnavo vloge, prekratek, da bi se omogočilo temeljito preverjanje, pred podelitvijo državljanstva pa ni sistematične izmenjave informacij z izvorno državo ali državo prejšnjega glavnega prebivališča prosilcev. Poleg tega ni treba izpolnjevati nobenih zahtev glede fizičnega prebivanja ali prisotnosti v Vanuatuju. Odsotnost zahteve po razgovoru v živo vzbuja dodatne dvome o zanesljivosti varnostnega preverjanja, saj zmanjšuje možnosti organov, da potrdijo informacije iz vloge, vključno z njeno točnostjo in verodostojnostjo.

Razpoložljivi podatki vzbujajo tudi pomisleke glede obsega shem, stopnje zavrnitve in izvornega državljanstva:

Prvič, število uspešnih prosilcev (po podatkih urada Vanuatuja za potne liste je bilo med letoma 2013 in 2021 podeljenih več kot 10 500 državljanstev v zameno za naložbe) je zelo visoko.

Drugič, stopnja zavrnitve je izjemno nizka. Na podlagi razpoložljivih informacij je bila do leta 2020 zavrnjena le ena vloga⁸. To vzbuja dodatne dvome glede zanesljivosti in potrebne skrbnosti pri varnostnem pregledu.

Tretjič, države izvora uspešnih prosilcev vključujejo nekatere države, ki so običajno izključene iz drugih shem državljanstva, na primer Iran in Afganistan, in druge države, katerih državljani potrebujejo vizum za kratkoročno bivanje v EU, vključno z Nigerijo, Jemnom, Sirijo, Pakistanom in Libijo.

Zato sheme, ki jih je Vanuatu vzpostavil po letu 2015, državljanom, ki potrebujejo vizum, omogočajo, da se izognejo rednemu schengenskemu vizumskemu postopku in v ta postopek vključeni poglobljeni oceni posameznih migracijskih in varnostnih tveganj. Vanuatujeve sheme državljanstva za vlagatelje ne zagotavljajo visoke ravni varnosti iz poročila Komisije iz leta 2019 o shemah državljanstva in prebivanja za vlagatelje⁹.

Nazadnje, sheme, vzpostavljene po letu 2015, se komercialno oglašujejo kot sredstvo za vstop v EU brez vizuma, čeprav namen sporazuma o odpravi vizumske obveznosti ni omogočiti državljanom tretjih držav, ki morajo imeti vizum za potovanje v EU, da bi se s pridobitvijo državljanstva Vanuatuja izognili izpolnjevanju tega pogoja. Čeprav EU spoštuje pravico

⁷ Dopisa, ki ju je Komisija poslala Vanuatuju 15. novembra 2019 in 18. junija 2020.

⁸ Informacije, ki jih je 22. septembra 2020 predložil urad Vanuatuja za potne liste.

⁹ COM(2019) 12 final.

suverenih držav, da same odločajo o postopkih naturalizacije, se brezvizumski dostop do Unije ne bi smel uporabljati kot orodje za spodbujanje posameznih naložb v zameno za državljanstvo.

Sporazum se lahko v celoti ali delno začasno preneha uporabljati, zlasti zaradi varstva javnega reda ali zaščite nacionalne varnosti¹⁰.

V zvezi s tem Komisija meni, da so sheme Vanuatuja za vlagatelje v nasprotju s cilji vizumske politike EU in Uredbo 2018/1806¹¹, v delu, v katerem se nanaša na razlikovanje med tretjimi državami, za državljane katerih velja vizumska obveznost, in tretjimi državami, za državljane katerih taka obveznost ne velja, kar EU za vsako državo posebej določi na podlagi ocene različnih meril, ki se med drugim nanašajo na varnost. Take sheme državljanom tretjih držav, ki bi morali imeti vizum, če ne bi pridobili državljanstva Vanuatuja, omogočajo potovanje v EU brez vizuma in brez varnostnega preverjanja pred prihodom na zunanjo mejo, kakor to zahteva schengenski vizumski postopek.

Glede na navedeno je delno in sorazmerno prenehanje uporabe sporazuma o odpravi vizumske obveznosti upravičeno, da se ublaži učinek shem državljanstva za vlagatelje na brezvizumski režim, ki je bil vzpostavljen med EU in Vanuatujem. Glede na to, da mejni policisti držav članic v praksi ne bodo mogli ugotoviti, ali je bil navadni potni list izdan prek sheme za vlagatelje, bi se moral Sporazum začasno prenehati uporabljati za vse navadne potne liste, izdane po 25. maju 2015, ko je Vanuatu začel izdajati znatno število potnih listov v zameno za naložbe.

¹⁰ Člen 8(4) zgoraj navedenega sporazuma med Evropsko unijo in Republiko Vanuatu o odpravi vizumske obveznosti.

¹¹ Uredba (EU) 2018/1806 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o seznamu tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja imeti vizume, in držav, katerih državljani so izvzeti iz te obveznosti (UL L 303, 28.11.2018, str. 39).

Predlog

SKLEP SVETA

o delnem prenehanju uporabe Sporazuma med Evropsko unijo in Republiko Vanuatu o odpravi vizumske obveznosti za kratkoročno bivanje

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 77(2)(a) Pogodbe,

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 218(9) Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Vanuatu (v nadaljnjem besedilu: pogodbenici) o odpravi vizumske obveznosti za kratkoročno bivanje¹ (v nadaljnjem besedilu: Sporazum) je bil sklenjen 28. maja 2015² za lažje potovanje državljanov Vanuatuja v Unijo in potovanje državljanov Unije v Vanuatu.
- (2) Sporazum temelji na skupni želji pogodbenic po spodbujanju medosebnih stikov, krepitvi turizma in pospeševanju poslovanja med Unijo in Vanuatujem.
- (3) V skladu s členom 8(4) Sporazuma lahko vsaka pogodbenica Sporazum v celoti ali delno začasno preneha uporabljati, zlasti zaradi varstva javnega reda in zaščite nacionalne varnosti. O odločitvi o začasnem prenehanju uporabe se uradno obvesti drugo pogodbenico najpozneje dva meseca pred načrtovanim začetkom veljavnosti odločitve. Če razlogi za to začasno prenehanje uporabe prenehajo obstajati, pogodbenica, ki je začasno prenehala uporabljati ta sporazum, o tem takoj obvesti drugo pogodbenico in ta sporazum ponovno začne uporabljati.
- (4) Vanuatu upravlja sheme državljanstva za vlagatelje, v okviru katere je državljanom drugih držav, ki v preteklosti niso bile povezane z Vanuatujem, podeljeval državljanstva Vanuatuja in izdajal pozitivne odločitve o veliki večini vlog. Do marca 2021 je z zelo nizko stopnjo zavrnitve izdal več kot 10 500 potnih listov³. To vzbuja dvome glede zanesljivosti in potrebne skrbnosti pri varnostnem pregledu, ki ga izvajajo organi Vanuatuja.
- (5) Komisija je v korespondenci iz oktobra 2017, novembra 2019, junija 2020 in marca 2021 izrazila resne pomisleke in vlado Vanuatuja opozorila na možnost ponovne uvedbe vizumske obveznosti. Pojasnila Vanuatuja niso zadostovala za ublažitev teh pomislekov.
- (6) Podelitev državljanstva prosilcem, navedenim v Interpolovih podatkovnih zbirkah, je v nasprotju s predhodnimi zagotovili organov Vanuatuja glede varnostnega

¹ UL L 173, 3.7.2015, str. 48.

² Sklep Sveta (EU) 2016/272 z dne 12. februarja 2016 o sklenitvi Sporazuma med Evropsko unijo in Republiko Vanuatu o odpravi vizumske obveznosti za kratkoročno bivanje, v imenu Evropske unije (UL L 52, 27.2.2016, str. 11).

³ Informacije, ki jih je 14. junija 2021 predložil urad Vanuatuja za potne liste.

preverjanja in vzbuja dodatne dvome glede zanesljivosti postopkov varnostnega preverjanja v okviru shem.

- (7) Med državami izvora uspešnih prosilcev, ki jim je bilo podeljeno državljanstvo Vanuatuja, je več držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja Unije imeti vizume. Poleg tega je Komisija izrazila pomisleke v zvezi z odsotnostjo zahtev glede fizične prisotnosti ali prebivanja, kratkimi obdobji obravnave v okviru shem in pomanjkanjem sistematične izmenjave informacij z državami izvora prosilcev ali prejšnjega glavnega prebivališča prosilcev. Komisija je ugotovila, da preverjanje vlog v okviru shem državljanstva za vlagatelje v Vanuatuju ne zagotavlja visoke ravni varnosti.
- (8) Začasno prenehanje uporabe Sporazuma bi moralo biti omejeno na navadne potne liste, izdane po 25. maju 2015, ko se je začelo število uspešnih prosilcev v okviru Vanuatujevih shem državljanstva za vlagatelje znatno povečevati.
- (9) Zato bi bilo treba začasno prenehati uporabljati Sporazum za vse državljane Vanuatuja z navadnim potnim listom, ki ga je Vanuatu izdal po 25. maju 2015.
- (10) Ta sklep predstavlja razvoj določb schengenskega pravnega reda, pri katerih Irska v skladu s Sklepom Sveta 2002/192/ES⁴ ne sodeluje; Irska torej ne sodeluje pri sprejetju tega sklepa, ki zato zanjo ni zavezujoč in se v njej ne uporablja –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Vanuatu o odpravi vizumske obveznosti za kratkoročno bivanje se začasno preneha uporabljati za državljane Vanuatuja z navadnimi potnimi listi, ki jih je Vanuatu izdal po 25. maju 2015.

Člen 2

Ta sklep začne veljati [dva meseca po objavi – Urad za publikacije vstavi določen datum].

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*

⁴ Sklep Sveta 2002/192/ES z dne 28. februarja 2002 o prošnji Irske, da sodeluje pri izvajanju nekaterih določb schengenskega pravnega reda ([UL L 64, 7.3.2002, str. 20](#)).